

Т.П. Кононенко, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.В. Полстяна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Для сучасних студентів давно звичні дві форми навчання у вищих навчальних закладах. Перш за все, це денне або очне навчання, при якому студенти в звичайному порядку відвідують лекції і семінари, безпосередньо слухають викладача і складають йому ж заліки і екзамени на сесіях. Друга форма – це заочне навчання, при якому студент, як правило, працююча людина, двічі на рік приїздить в місто, де розташований заклад освіти, на сесії і живе там протягом сесії. В рамках сесії він прослуховує в середньому від чотирьох до дванадцяти часів лекцій, а після, як звичайно, складає екзамени і заліки відповідним викладачам.

За минулі десятиріччя виникла ще одна форма – це скорочене заочне навчання, при якому студент протягом короткого часу повинен освоїти масу нової інформації.

«Скороченість» призвела до виникнення наступних основних недоліків цієї форми навчання.

Для студента: спілкування між студентом і викладачем в проміжках між сесіями, консультаціями і співбесідами зведено до мінімуму; біля 90% вивчаемого матеріалу виведено на самостійне вивчення; обмаль аудиторних часів для проведення лабораторних і практичних занять; відсутність необхідної літератури; величезний потік інформації, яку студенту практично одразу необхідно відтворити викладачу на підсумковій атестації.

Для викладача: недостатне і невідповідне потребам сьогодення методичне забезпечення; безуспішність спроб в малий проміжок часу викласти весь навчальний матеріал; відсутність системи контролю виконаних завдань студентів.

У результаті якість і ефективність скороченого навчання в сучасному його вигляді викликає дуже серйозні нарікання. В теперішній час, заочна форма навчання перетворилась в полегшений спосіб знаходження заповітного диплому без особливих зусиль.

За минулі роки, коли в нашій країні все зростаючими темпами наступила комп'ютеризація, яка проникає практично у всі сфери життя, зокрема в освіту, зазнає змін і заочна освіта, в тому числі екстернат, все більш зближаючись з дистанційною вищою освітою.

Для забезпечення високої якості заочної освіти потрібні нові освітні технології, нові стратегії і тактики, сучасні методика навчання.

Частину технологій дистанційної освіти можна використовувати вже зараз в скороченій заочній освіті, оскільки структури заочної і дистанційної освіти схожі в наступних основних моментах: наявність того, хто навчається, і того, хто навчає; просторове розділення того, хто навчається, і того, хто навчає; двонаправленість взаємодії того, хто навчається, і того, хто навчає.

Різність заочної і дистанційної освіти – в методичному забезпеченні і технологіях навчання, в середовищі й часі взаємодії того, хто навчається, і того, хто навчає. Таким чином, активно використовуючи нові комунікаційні технології, інтернет, можна значно підвищити активність студента денної та заочної форми навчання, системізувати контроль і покращити базові знання. Через електронну пошту, як систему двостороннього зв'язку, можна проводити розсилку навчального матеріалу, збір лабораторних і практичних завдань в електронному вигляді, узгодження тем дипломних робіт, проведення консультацій.

Первинні міри по адаптації навчання до дистанційної освіти можуть бути наступними:

- створення «дистанційного» електронного ящика, який стане каналом взаємодії студента і викладача;

- навчання студентів сучасним комунікаційним технологіям (технологіям роботи з програмами Microsoft Explorer та Microsoft Outlook Express, які реалізують найбільш важливі та необхідні сервіси Інтернету, такі як перегляд web-сторінок, створення, відправка та прийом листів на web-сторінках в режимах on-line та off-line, зберігати інформацію, яка зацікавлює, на web-сторінках у вигляді файлів);

- перехід до системи оглядових лекцій в період сесій;

- складання графіку отримання індивідуальних, контрольних завдань;

- складання графіку здачі виконаних завдань.

Вторинні міри більш масштабні і можуть бути такими:

- розробка кафедральних web-сайтів з простим інтерфейсом та навігаційною системою;

- перегляд методичного забезпечення дисципліни і розробка нових навчаючих технологій;

- заміна скороченого заочного навчання на дистанційне.

Упровадження нових інформаційних технологій в організацію навчального процесу призведе надалі до переходу до сучасного, нового покоління освітніх систем у вищій школі – до дистанційної освіти, що вже виникла в зарубіжних країнах та Україні.